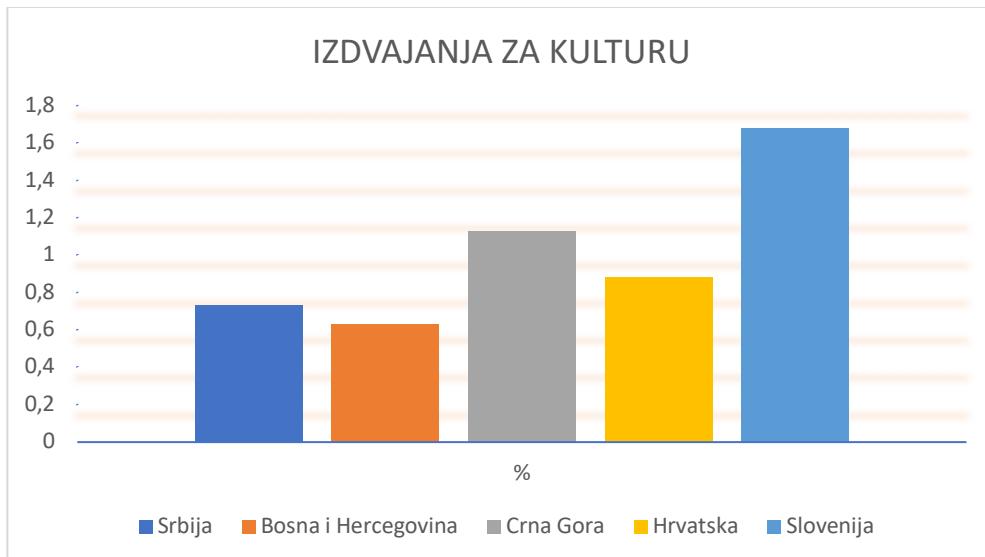

STANJE SEKTORA POZORIŠTA ZA DECU I MLADE U REGIONU I POLJA ZA RAZVOJ I UNAPREĐIVANJE U OVOJ OBLASTI

- ANALIZA ZATEČENOG STANJA

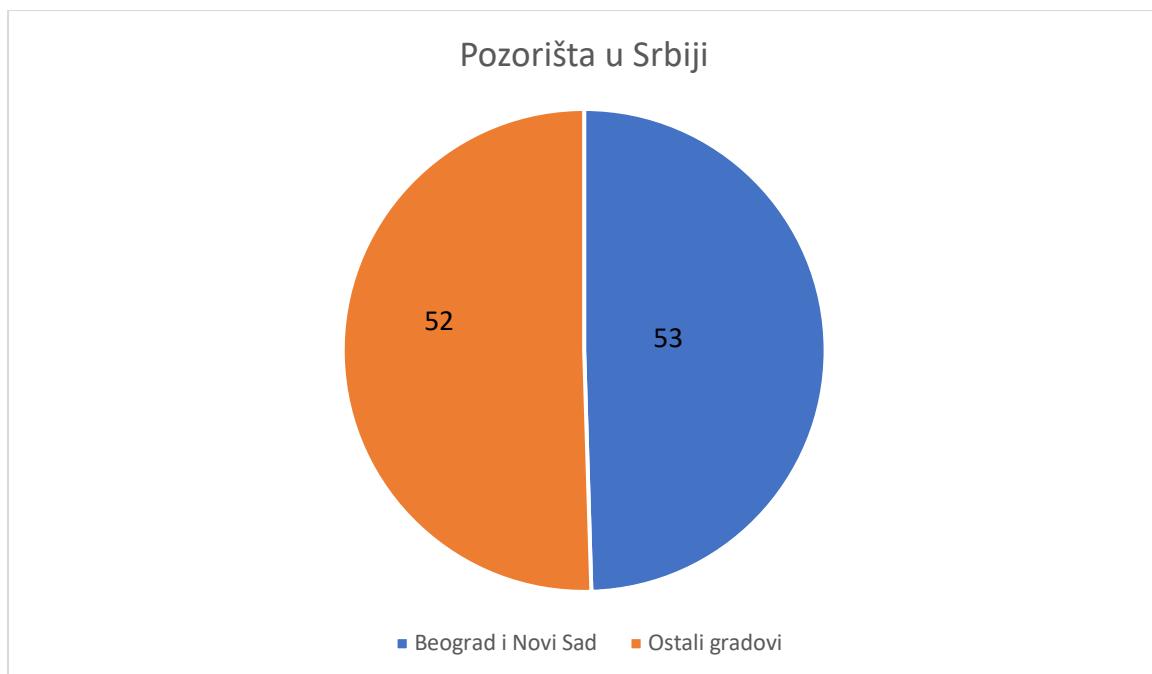
NEDOSTATAK
SREDSTAVA

Prema zvaničnim podacima "Komparativnog istraživanja izdvajanja za kulturu u zemljama regionala jugoistočne evrope i njihovim glavnim gradovima" izdvajanja za kulturu u zemljama partnerima iznose od 0.63% (Republika Srpska) do 1.68% (Slovenija). Obzirom da ne postoje zvanični podaci izdvajanja za kulturu na nivou čitave Bosne i Hercegovine (zbog kompleksnog državnog uredjenja), možemo da tvrdimo da najmanji procenat izdvajanja za kulturu ima Republika Srbija (0.73%). Međutim, veći problem sa kojima se suočavaju naša udruženja su centralizacija. Statistički podaci govore da se u Srbiji po glavi stanovnika izdvaja 11 €, odnosno u Beogradu 22 € što samo po sebi znači da je iznos izdvajanja za kulturu po glavi stanovnika na nivou cele Srbije dva puta manji nego u Beogradu. Do još većeg problema dolazimo kada taj procenat podelimo na plate u javnom sektoru koje zauzimaju više od dve trećine ukupnog ulaganja u kulturi u svim zemljama i kada od ukupnog procenta ostane tri puta manje za nezavisni sektor. Kada tome dodamo i pozorište za decu za koje se izdvaja tri puta manje nego za pozorišta za odrasle dolazimo do 1.22 evra po detetu u Srbiji 4 evra u Crnoj Gori 4.33 evra u hrvatskoj i 8.66 evra u Sloveniji.

LOŠE SPROVOĐENJE KULTURNE POLITIKE

Loš tretman pozorišta za decu i mlade u strategijama, zakonima o pozorištu (Srb nema zakon o pozorištu), kulturi, obrazovanju i drugim javnim dokumentima koji minimalno (HR i SLO) generalizujući ili uopšte (SRB,MNE,BIH) ne sadrže sintagme "pozorište za decu" ili "dečije pozorište". U Srbiji, Bosni i Hercegovini procenat pozorišta za decu i mlade u odnosu na ukupan broj pozorišta je manji od 30% dok Crna Gora nema ni jedno profesionalno pozorište za decu i mlade. Istraživanje UNICEF-a CG iz 2019.g. pokazalo je da čak 68 % dece Crne Gore uzrasta 9–18 godina nije posetilo pozorište u poslednjih godinu dana. Ovaj problem postaje još veći kada tome dodamo podatak da se u ove tri zemlje više od 50% od ukupnog broja pozorišta nalazi u glavnom gradu.

U Sloveniji i Hrvatskoj taj procenat je nešto manji (43% Slovenija 39% Hrvatska), pretpostavljamo između ostalog i zbog pozitivnih primera kao što su programi "Ruksak pun kulture "(HR) i "Zlata paličica" (SLO). Sve zemlje o kojima govorimo potpisale su Konvenciju o pravima deteta (usvojena na Generalnoj skupštini UN, 20. novembra 1989), a u članu 31. iste kaže:

Act no. 31

- 1. States Parties recognise the right of the child to rest and leisure, to play and entertainment appropriate to the child's age, and to the free participation of cultural life and art.*
- 2. States Parties respect and support the right of the child to participate fully in cultural and artistic life and to promote the provision of appropriate and equal opportunities for cultural, artistic, entertainment and leisure activities.”*

Stičemo utisak da zemlje iz kojih dolazimo nemaju jasnu strategiju o funkcionisanju pozorišta za decu i mlade, a usudićemo se da kažemo ni jasan stav o tome šta ono sve podrazumeva.

NEPOSTOJANJE EDUKACIJE

Edukacija u ovoj oblasti u regionu skoro da ne postoji. Ni na jednom od fakulteta (Osim Akademije za umjetnost i kulturu Osjek, Hrvatska - na kojoj postoji gluma i lutkarstvo - sa lošim preduslovom da je lutkarstvo namenjeno samo deci) u regionu ne postoji smer niti predmet koji obrađuje ove teme, pa samim tim ni specijalizacije i dodatne edukacije. Retki su primeri neformalnog obrazovanja koje se uglavnom vezuju za festivalе za decu ili nacionalne Assitej centre (Slovenija i Bosna i Hercegovina nemaju aktivan Assitej), kao što je to bio slučaj u Srbiji prošle godine. Na pitanje na kojim edukacijama u oblasti pozorišta za decu i mlade ste učestvovali do sada, dobili smo vrlo malo konkretnih odgovora, ali i značajnu količinu onih koji nisu razumeli pitanje. Nakon završene dramske akademije iskustvo u radu na predstavama za decu možete da ostvarite samo u praksi. Ili ne?

ZATVORENE INSTITUCIJE

U anketi koju smo sproveli, odgovor dramskih umetnika (iz svih pet zemalja) mlađe populacije na pitanje zašto se ne bavite pozorištem za decu i mlade bio je: zato što mi nije pružena šansa (77% ispitanika). Ovaj podatak govori o problemu zatvorenih institucija koje nemaju namjeru da u svoje kuće prihvate ne samo mlade umetnike nego i nove forme i savremene tekstove. To nas vodi do sledećeg problema:

NEKVALITETAN SADRŽAJ

Ova činjenica dovodi do stanja u pozorištu koji neguje jednoličnost i ustaljenost sadržaja. Obzirom da je procenat premijera vrlo mali, pogotovu u odnosu na pozorište za odrasle, na pitanje zašto je to tako, institucije su u najvećoj meri odgovorile: nije isplativo. Jasno je da su predstave u pozorištu za decu i mlade u regionu usmerene isključivo ka profitu bez jasne ideje o edukaciji publike. Potcenjivanje publike i usmerenost ka profitu upravo dovodi do estradizacije i banalizacije, a sve to dovelo nas je do hiperprodukcija komercijalnog sadržaja koji pretežno dolazi iz nezavisnog sektora. Naime, na pitanje zašto se bavite pozorištem za decu i mlade stručna javnost je u najvećoj meri rekla: zbog dobrih prihoda. Obzirom na to da države (Osim Hrvatske i Slovenije koje imaju Zakonom rešenu komisiju koja bira pozorišni sadržaj koji će ući u škole) nemaju Zakone kojima bi uspostavili kriterijume i teme i tako uspostavili kontrolu sadržaja i umetničkog nivoa predstava. Ovakva nebriga stvara čitavo prazno polje za neetičko, neumetničko, nekvalitetno i pre svega neadekvatno pozorište za decu i mlade.

NEOBRAZOVANA PUBLIKA

Deca, kao krajnji korisnici svih niza problema ovog loše uspostavljenog sistema, ostaju neobrazovani i uskraćeni za kvalitetan sadržaj. A ceo ovaj loše uspostavljen sistem doveo je do problema koji je ostao podjednako ukorenjen kako u svest donosioca odluka i zakona tako i u svest stručne javnosti, a na kraju i publike:

OPŠTA
MARGINALIZACIJA
SEKTORA

Baviti se pozorištem za decu i mlade u regionu je manje važno, a predstave za decu smatraju se lakšim vidom izražavanja u pozorištu. Ne postoji prestiž u pozorištu za decu i mlade, ne postoji medijski prostor, ne postoji kritika (osim u Hrvatskoj i Sloveniji), ne postoje specijalizovani časopisi, emisije... Za umetnike koji se bave pozorištem za decu i mlade ako ih neko i zna, smatra se da "nisu uspeli".

U rezultatima naše ankete može se pronaći i podatak da je najveći procenat stručne javnosti i publike na pitanje kako poboljšati sadržaj odgovorio:

NE POTCENJIVATI DECU.

When Stanislavsky was asked to make a distinction between theatre for adults and theatre for children, he replied that the only important difference is that, for children, theatre should be better (Quoted from the cover of McCaslin's book, 1978).

NEPOSTOJANJE
SARADNJE

Iako naše zemlje u teoriji podstiču razvoj međunarodne kulturne saradnje i to ponosno ističu u svim dokumentima, to statistika u ovoj oblasti ne može da potvrdi. Stvaraoci pozorišta za decu i mlade nisu ujedinjeni, ne sarađuju, ne razmenjuju znanje. Stvaraju zatvoreno i samostalno, a upravo otvaranje i ujedinjenje tržišta u cilju razrešavanja istih ili sličnih problema može da bude ključ na polju razvoja i afirmacije pozorišta za decu i mlade. Zato mi kao predstavnici nove generacije zagovaramo ujedinjenje regiona i vraćanje pozorišta za decu i mlade tamo gde mu je i mesto; na začelje kulture, života i stvaranja.

- *REZULTATI ISTRAŽIVANJA U OBLASTI POZORIŠTA ZA DECU I MLADE U REGIONU (sprovedenih od strane regionalne mreže OD MALIH NOGU)*

1. UVOD

1.1. Ciljevi istraživanja

Cilj 1: Procena stanja:

- Pozorišne institucije
- Stručnjaci
- Publika

1.2. Metodologija

U anketi su učestvovalo tri grupe ispitanika: predstavnici institucija, dramski umetnici i publika, a podaci su prikupljeni popunjavanjem onlajn upitnika, distribuiranih putem društvenih mreža.

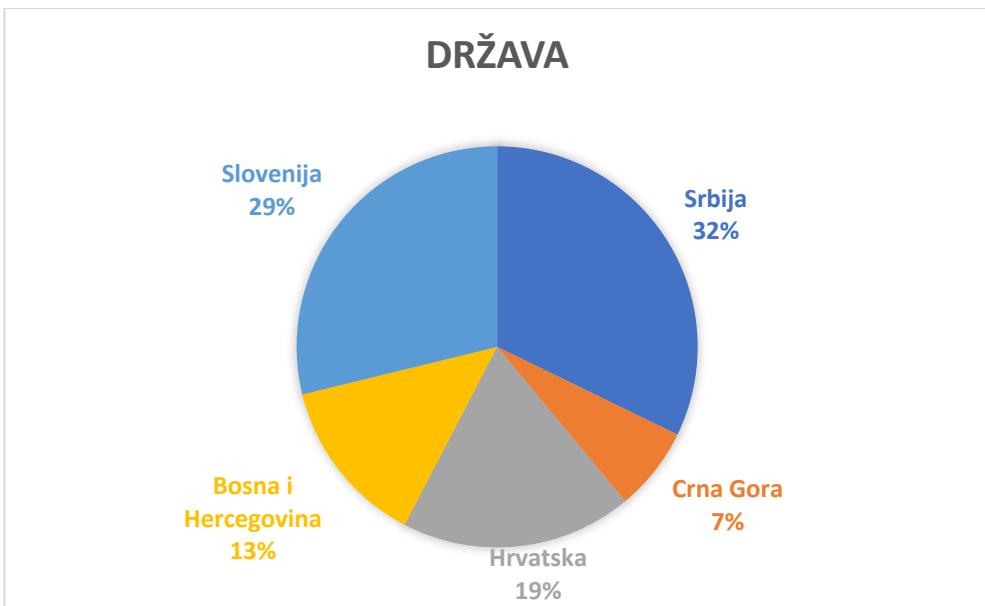
Pitanja su bila razgranata prema oblastima, te su obuhvatala osnovne demografske podatke, opšte stavove o predstavama za decu. Svi podaci su prikupljeni onlajn, a od ispitanika nisu traženi lični podaci i unapred su obavešteni da će njihove povratne informacije biti obrađivane grupno i anonimno. Anketa je sprovedena od januara do aprila meseca 2020. godine

2. Opis uzorka - institucije

2.1. Demografske karakteristike

Država

Podaci su prikupljeni istovremeno u 5 država. Ukupno **59 predstavnika pozorišnih institucija** je učestvovalo u anketi, i to: **19 predstavnika iz Srbije** (Beograd, Bećej, Niš, Novi Sad, Sombor, Subotica, Šabac), **8 iz Bosne i Hercegovine** (Kozarska Dubica, Sarajevo, Prijedor, Banjaluka, Lopare, Foča), **4 iz Crne Gore** (Budva, Cetinje, Podgorica), **11 iz Hrvatske** (Karlovac, Osijek, Požega, Rijeka, Sisak, Sveta Nedelja, Zagreb) i **17 iz Slovenije** (Ljubljana, Maribor, Novo Mesto, Slovenska Bistrica, Sežana, PR).

Vrsta institucije

Od ukupnog broja ispitanika iz Srbije, 26% su predstavnici državnih institucija, 37% lokalnih/gradskih pozorišnih institucija, i 42% nezavisnih pozorišta.

Od ukupnog broja ispitanika iz Hrvatske, 18% su predstavnici državnih institucija, 64% lokalnih/ gradskih pozorišnih institucija, i 18% nezavisnih pozorišta.

Od ukupnog broja ispitanika iz Crne Gore, 75% su predstavnici državnih institucija, 25% lokalnih/ gradskih pozorišnih institucija, dok nije bilo predstavnika nezavisnih pozorišta.

Od ukupnog broja ispitanika iz BiH, 37,5% su predstavnici državnih institucija, 50% lokalnih/gradskih pozorišnih institucija, i 12,5% nezavisnih pozorišta.

Od ukupnog broja ispitanika iz Slovenije, 41% su predstavnici državnih institucija, 18% lokalnih/ gradskih pozorišnih institucija, i 65% nezavisnih pozorišta, i 6% (odnosno jedno pozorište) pod upravom NGO.

U anketi je učestvovalo 7 pozorišta za decu iz Srbije, 5 pozorišta za decu iz Hrvatske, 1 pozorište iz Crne Gore, 11 pozorišta za decu iz Slovenije i nijedno iz Bosne i Hercegovine.

Broj premijera u poslednjih godinu dana

Prema rezultatima ankete, u poslednjih godinu dana bar jednu premijeru predstave za decu je prijavilo 75% ispitanika iz Srbije (14 pozorišta), 73% iz Hrvatske (8 pozorišta), 25% iz Crne Gore (1 pozorište), 50% iz BiH (4 pozorišta), i 76,5% iz Slovenije (13 pozorišta).

Broj premijera godišnje

U Srbiji je, na godišnjem nivou, prosečan broj predstava za decu po jednom pozorištu 3, pri čemu ispitanici navode da su u proseku bar 2 predstave autorskog karaktera, a u proseku jedna je savremena.

U Hrvatskoj je, na godišnjem nivou, prosečan broj predstava za decu po jednom pozorištu 5, pri čemu ispitanici navode da su u proseku bar 4 predstave autorskog karaktera, a u proseku 3 su savremene.

U Crnoj Gori je, na godišnjem nivou, prosečan broj predstava za decu 2, pri čemu ispitanici navode da je bar jedna predstava autorskog karaktera i jedna savremena.

U Bosni i Hercegovini je, na godišnjem nivou, prosečan broj predstava za decu 1, pri čemu nijedna predstava nije ni autorskog karaktera, ni savremena.

U Sloveniji je, na godišnjem nivou, prosečan broj predstava za decu po jednom pozorištu 36, pri čemu ispitanici navode da je bar 7 predstava autorskog karaktera i 11 savremenih.

Broj zaposlenih u instituciji koji imaju bar jednu dodatnu edukaciju u oblasti pozorišta za decu:

U Srbiji, od ukupno 14 institucija koje su u poslednjih godinu dana imale predstave za decu, u proseku 3 osobe imaju dodatnu edukaciju.

U Hrvatskoj, od ukupno 8 institucije koje su u poslednjih godinu dana imale predstave za decu, u proseku 3 osobe imaju dodatnu edukaciju.

U CG, jedina institucija koja je u poslednjih godinu dana imala predstave za decu, navodi 5 zaposlenih koji imaju dodatnu edukaciju (tj. Edukacija i stvaralaštvo za djecu i mlade na Kotorskom festivalu pozorišta za djecu).

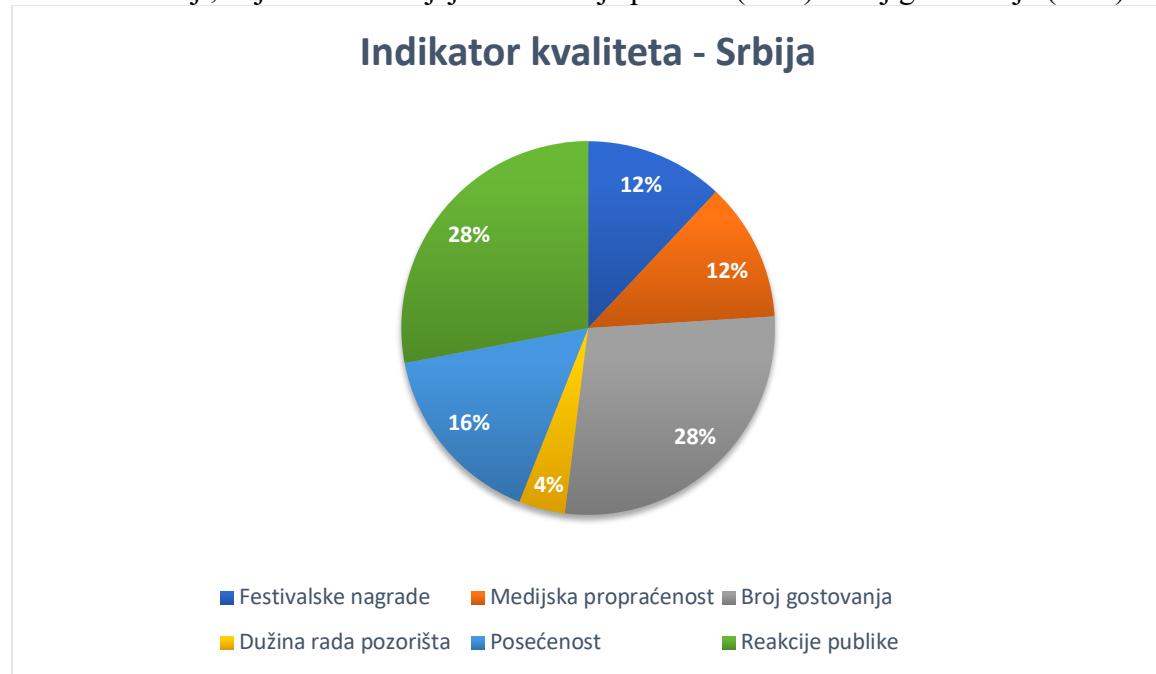
U BiH, od ukupno 4 institucije koje su u poslednjih godinu dana imale predstave za decu, niko od zaposlenih nema dodatnu edukaciju.

U Sloveniji, od ukupno 13 institucija koje su u poslednjih godinu dana imale predstave za decu u proseku 1 (do 2) osoba ima dodatnu edukaciju.

2.2. Pokazatelji kvaliteta

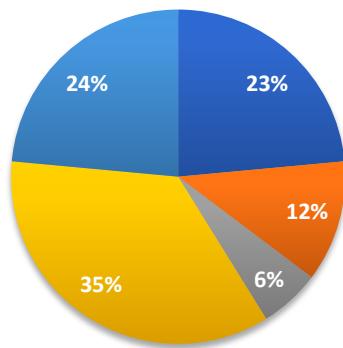
Prikupljeni su odgovori kvalitativnog tipa, odnosno ispitanici su sami mogli da upišu svoj odgovor.

U Srbiji, najviše se oslanjaju na reakcije publike (28%) i broj gostovanja (28%).

U Hrvatskoj, najviše se oslanjaju na posećenost (35%) i reakcije publike (24%).

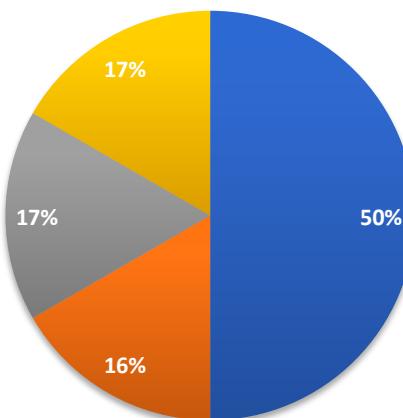
Indikator kvaliteta - Hrvatska

■ Festivalske nagrade ■ Broj gostovanja
■ Originalnost scenografskih rešenja ■ Posećenost
■ Reakcije publike

U Crnoj Gori, jedini odgovor tiče se festivalskih nagrada i broja posetilaca.
U Bosni i Hercegovini, najviše se oslanjaju na posećenost (50%).

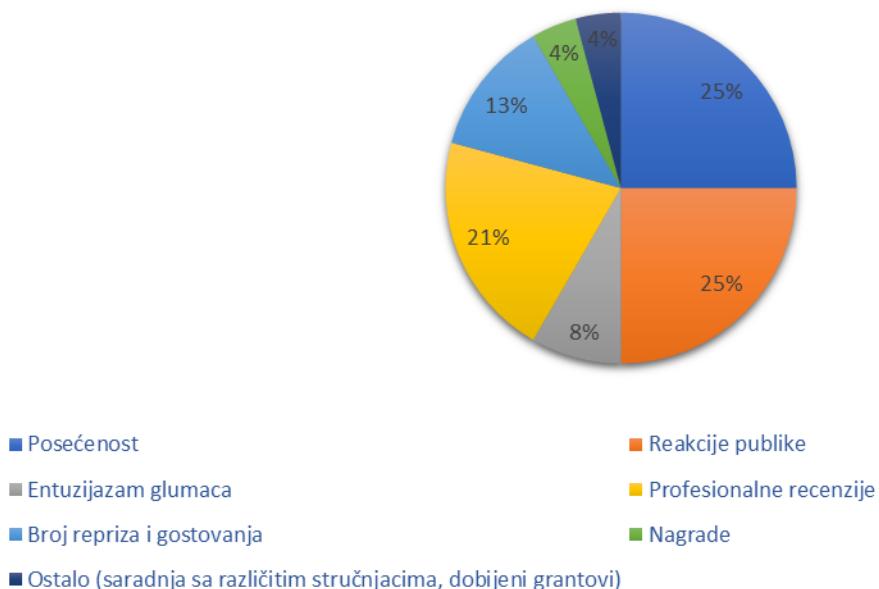
Indikator kvaliteta - BiH

■ Posećenost ■ Publika ■ Scenario, glumci ■ Recenzije

U Sloveniji, најзаступљенији одговори су тичу посещености (25%) и реакција публике (25%), док се 21% ослања на професионалне рецензије.

Indikator kvaliteta - SLO

2.3. Edukacije u oblasti pozorišta za decu

Odgovori ispitanika iz Srbije:

Primena dramskih metoda za osposobljavanja osoba sa invaliditetom
Konferencija Dramagogija
Studijski program "Primenjeno pozorište"
Montesori
Mali eksperti
Bazartovi seminari

Odgovori ispitanika iz Hrvatske:

kazališni kampovi Teatra Tirena, kamišibaj radionice Hiže otrok Ljubljana...
radionice PIF-a, radionice pripovijedanja

Odgovori ispitanika iz Crne Gore:

Edukacija i stvaralaštvo za djecu i mlade na Kotorskom festivalu pozorišta za djecu...

Odgovori ispitanika iz Bosne i Hercegovine:

Pogled ka knjizi

Odgovori ispitanika iz Slovenije:

Kulturni Bazar
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI
Kamišibaj
Celovit obisk gledališča
Vse gledališke delavnice v organizaciji JSKD
Slogijevi seminarji
Izboraževanja v organizaciji SLOGI
Lutkovni in gledališki seminarji v okviru JSKD
Dramska pedagogika

Hiša otrok in umetnosti, Društvo IMPRO Bodigatreba, Pionirska dom

2.3. Razlozi zbog kojih ne rade predstave za decu

Srbija: Nedostatak sredstava, nedostatak interesovanja, neisplativost („brzo se izigraju“), nema produkcije

Hrvatska: nije primarna delatnost, nema produkcije, nije isplativo

CG: mali broj publike, ukinuta dečija scena promenom uprave

BiH: nije primarna delatnost, nedostatak ponuda za saradnju

Slovenija: nije primarna delatnost, nije u fokusu, deca im nisu ciljna grupa

2.4. Edukacije i osposobljavanje u oblasti pozorišta za decu (odgovori ispitanika koji nemaju u ponudi predstave za decu)

Jedan ispitanik iz Srbije naveo je projekti "Mali pozorišni eksperti" i "Mladi pozorišni eksperti" koje realizuje udruženje "Tri groša", koji se bave razvojem dečje/mlade publike. Dva ispitanika iz Slovenije navela su „Prvi prizor“ i „Pismenost za gledališče“.

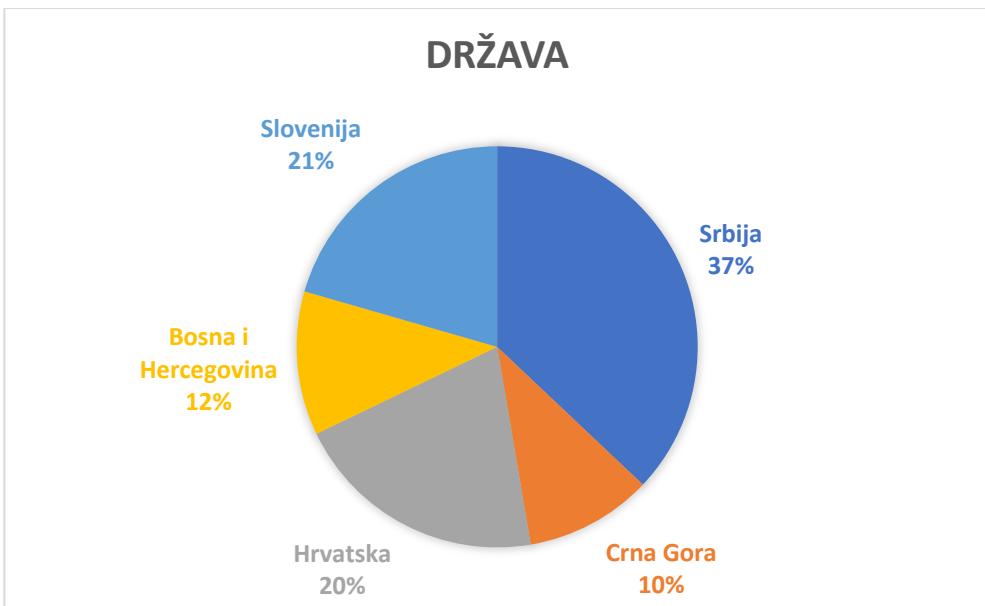
Svi ostali ispitanici iz ostalih zemalja nisu naveli nijednu konkretnu edukaciju ili seminar ili program stručnog osposobljavanja.

3. Opis uzorka - dramski umetnici

3.1. Demografske karakteristike

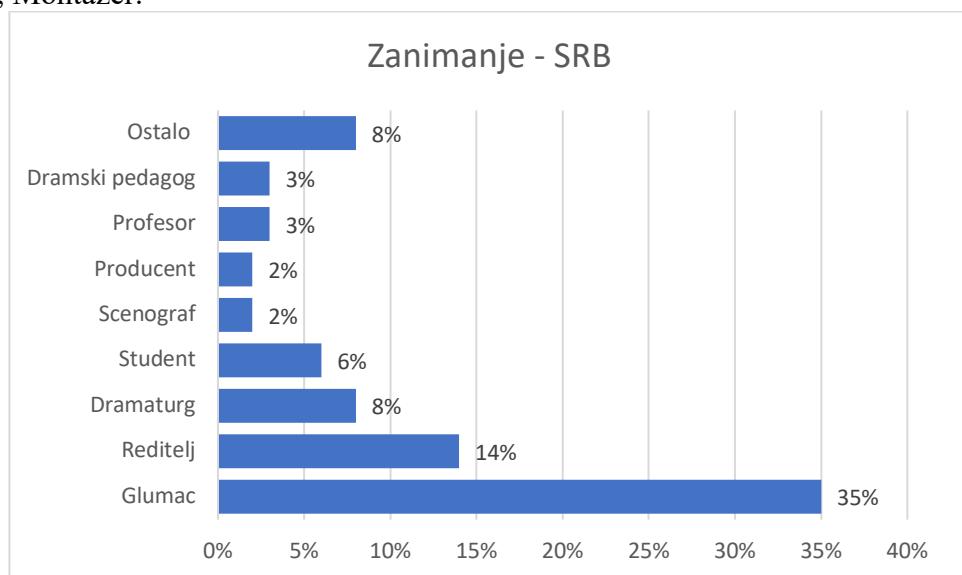
Država

Podaci su prikupljeni istovremeno u 5 država. Ukupno **224 profesionalaca u oblasti pozorišne umetnosti** je učestvovalo u anketi, i to: **83 predstavnika iz Srbije** (Beograd, Novi Sad, Kragujevac, Subotica, Rekovac, Niš; uzrasta od 19 do 63 godina; od čega su dve trećine, 66,3%, ženski ispitanici), **26 iz Bosne i Hercegovine** (Banjaluka, Brod, Foča, Lukavac, Prijedor; uzrasta od 20 do 76 godina; od kojih je 57,7% ispitanika ženskog pola), **23 iz Crne Gore** (Golubovci, Herceg Novi, Kotor, Nikšić, Cetinje, Podgorica; uzrasta od 21 do 58 godina; pri čemu je 56,6% ispitanika ženskog pola), **46 iz Hrvatske** (Čakovec, Zadar, Osijek, Dubrovnik, Požega, Rakitje – Sveta Nedjelja, Sisak, Velika Gorica, Veliko Trgovišće; uzrasta od 22 do 60 godina; od kojih je 60,6% ženskog pola) i **46 iz Slovenije** (Ljubljana, Maribor, Kranj, Jasenice, Bruselj, Vrhnik, Šempeter pri Gorici; uzrasta od 18 do 63 godine; dok je 58,7% ispitanika ženskog pola).

Distribucije zanimanja

Najveći broj ispitanika iz Srbije se bavi glumom. U kategoriji Ostalo našli su se pojedinačni odgovori: Organizator programa, Učiteljica, Izvođač direkторских radova, Baletski pedagog, Montažer.

Broj profesionalaca u oblasti pozorišta za decu

Prema rezultatima ankete, od ukupnog broja ispitanika, u Srbiji se 82,9% njih bavi pozorištem za decu, u BiH 88,5% ispitanika, 87% u Crnoj Gori, u Hrvatskoj 82,6%, i 78,3% u Sloveniji.

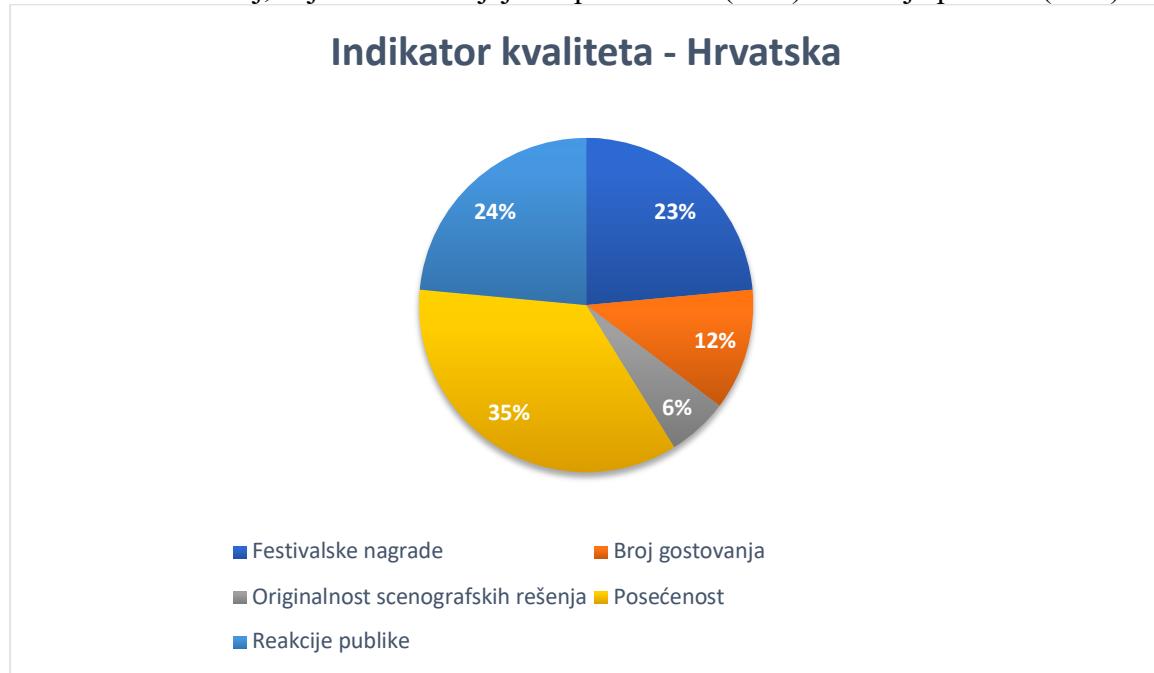
3.2. Pokazatelji kvaliteta

Prikupljeni su odgovori kvalitativnog tipa, odnosno ispitanici su sami mogli da upišu svoj odgovor.

U Srbiji, najviše se oslanjaju na reakcije publike (28%) i broj gostovanja (28%).

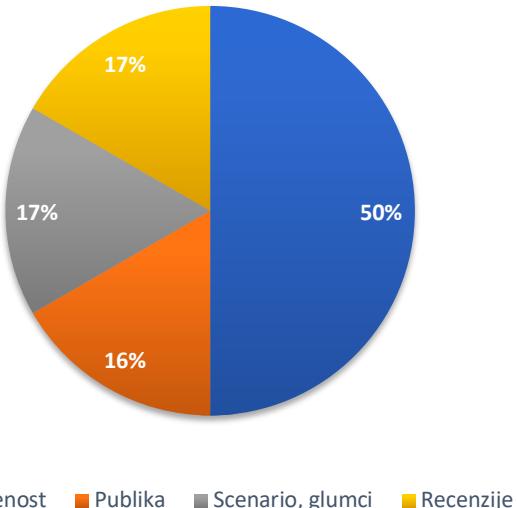

U Hrvatskoj, najviše se oslanjaju na posećenost (35%) i reakcije publike (24%).

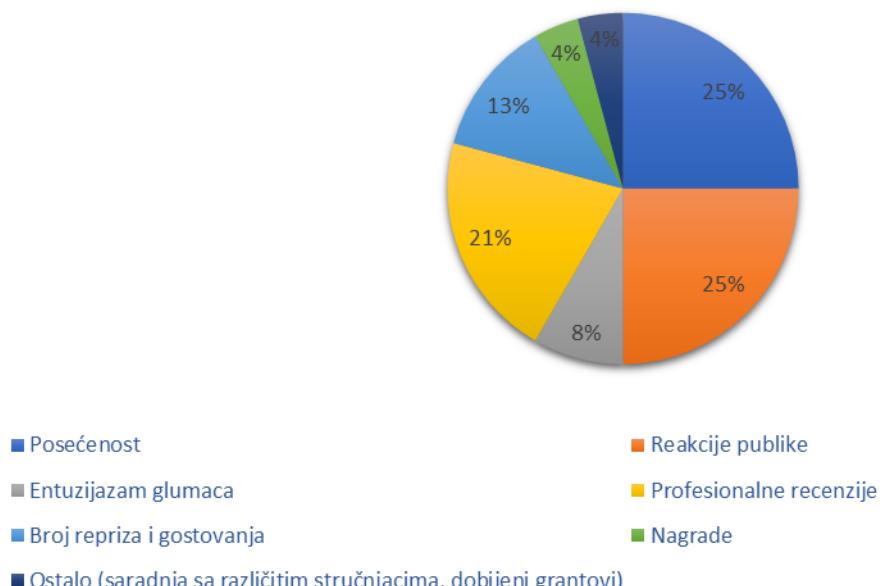
U Crnoj Gori, jedini odgovor tiče se festivalskih nagrada i broja posetilaca.
U Bosni i Hercegovini, najviše se oslanjaju na posećenost (50%).

Indikator kvaliteta - BiH

U Sloveniji, najzastupljeniji odgovori se tiču posećenosti (25%) i reakcija publike (25%), dok se 21% oslanja na profesionalne recenzije.

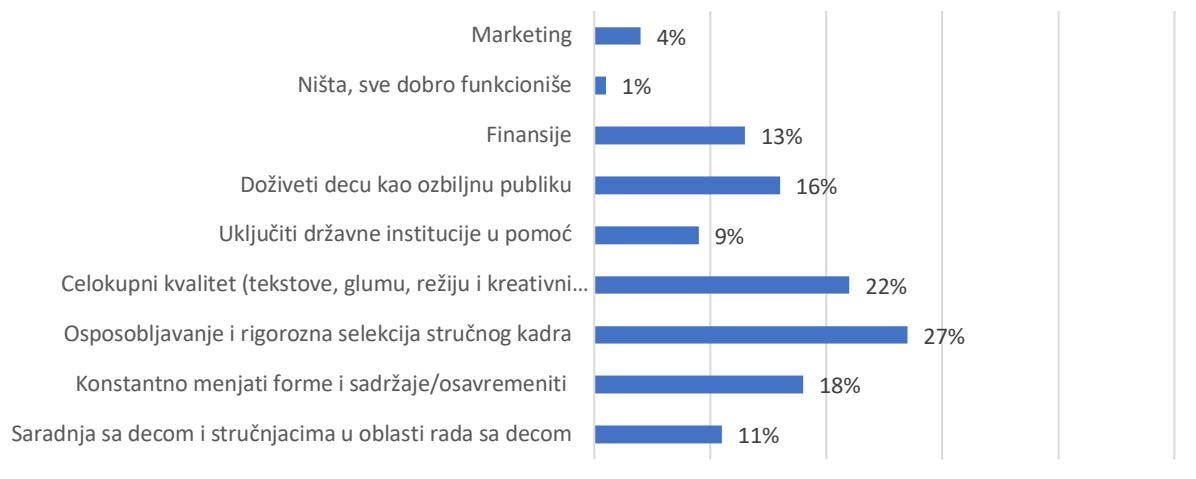
Indikator kvaliteta - SLO

3.3. Polja za razvoj i unapređivanje u oblasti pozorišta za decu

Odgovori 83 ispitanika iz Srbije se mogu podeliti u 9 kategorija, pri čemu se najzastupljeniji odgovori tiču osposobljavanja i rigorozne selekcije profesionalaca u oblasti pozorišta za decu, rad na celokupnom kvalitetu, osvremenjivanje forme i sadržaja, kao promena odnosa prema deci kao publici.

Oblasti koje treba unaprediti - SRB

Na osnovu 26 odgovora ispitanika iz BiH, izdvojila su tri najzastupljenija: stvaranje nove mlade publike kroz edukaciju (npr. uvođenje Drame kao školskog predmeta), zatim pojačan marketing i animacija roditelja koji bi dali doprinos stvaranju navika dece da odlaze u pozorište.

Oblasti koje treba unaprediti - BiH

Ispitanici iz Crne Gore (n = 23), kao najvažnije ističu veći repertoar i ponudu predstava za decu, zatim potrebu za novim i savremenim tekstovima, rad na celokupnom kvalitetu, kao i osavremenjivanje.

Oblasti koje treba unaprediti - CG

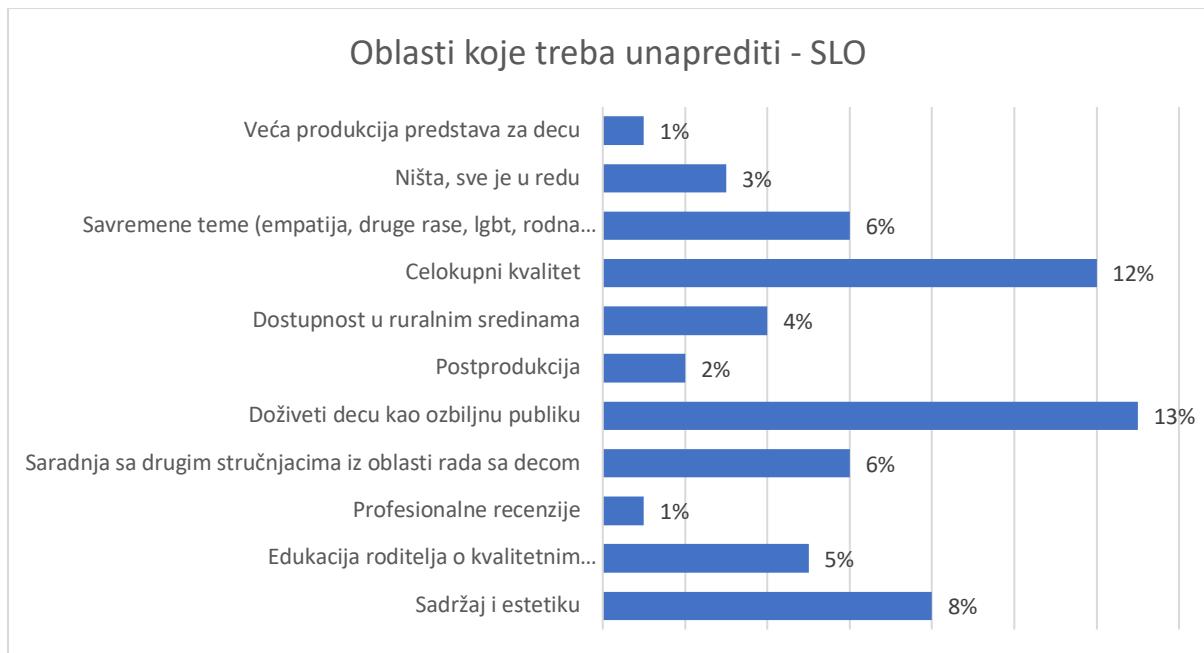

Na osnovu odgovora 46 ispitanika iz Hrvatske, najzastupljenija kategorija se odnosi na to da ne treba potcenjivati decu kao publiku, te ih treba više edukovati i uključivati tokom predstave.

Oblasti koje treba unaprediti - HR

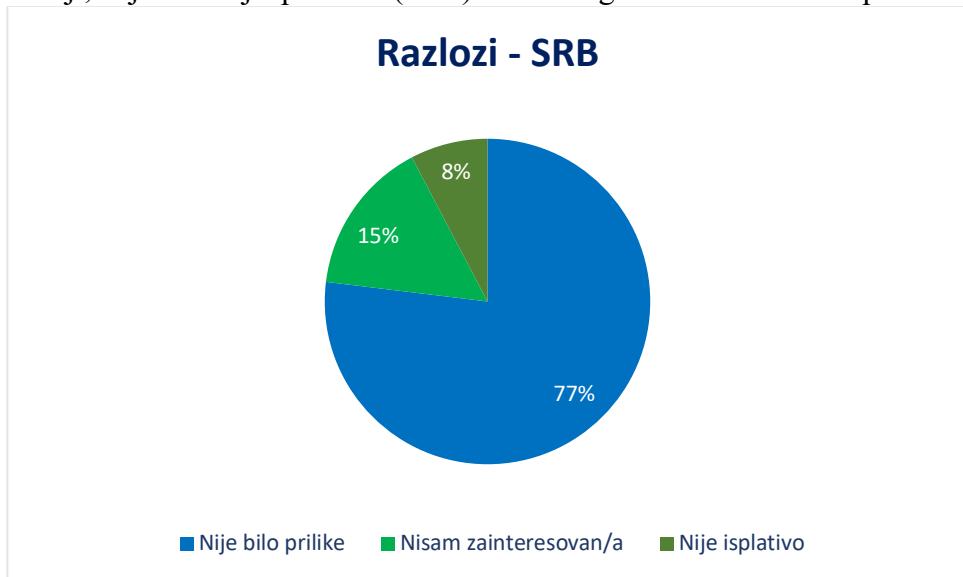

U Sloveniji, 48 ispitanika se izjasnilo na ovo pitanje, a najzastupljeniji odgovori tiču se, takođe, potrebe da se deca kao publike ne potcenjuju, te da je celokupni kvalitet predstave neophodno prilagoditi i unaprediti.

3.4. Razlozi zbog kojih ne rade predstave za decu

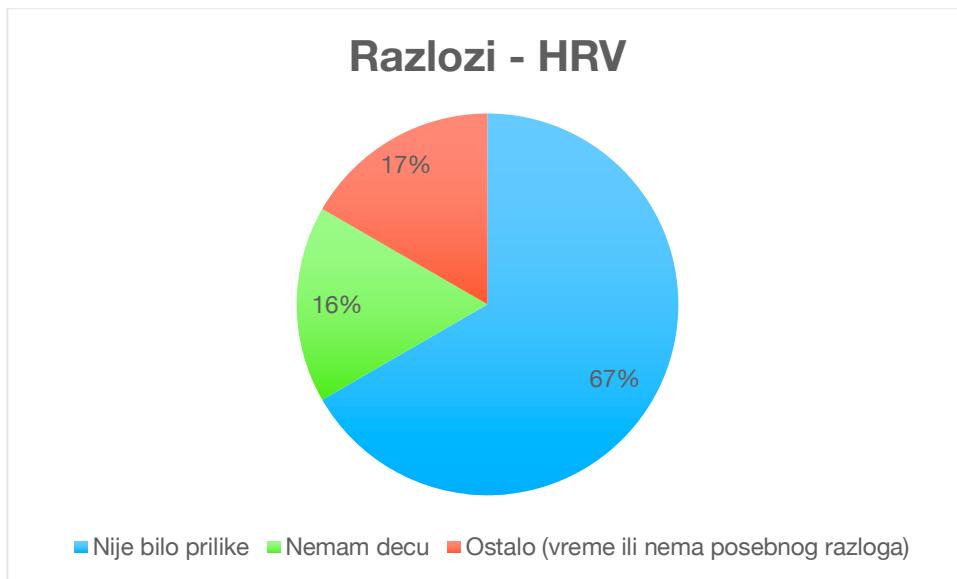
U Srbiji, najveći broj ispitanika (77%) kao razlog navodi nedostatak prilika.

U Bosni i Hercegovini, ukupno 3 prikupljena odgovora na ovo pitanje su se odnosila na manjak vremena, odnosno nedostatak pristupa.

U Crnoj Gori, dva ispitanika su navela da ih pozorište za decu ne interesuje, i jedan da to nije u delatnosti institucije u kojoj radi.

U Hrvatskoj, takođe, najveći broj ispitanika (67%) saopštava nedostatak prilike kao glavni razlog.

U Sloveniji, nedostatak prilika se takođe izdvojio kao glavni razlog (72%).

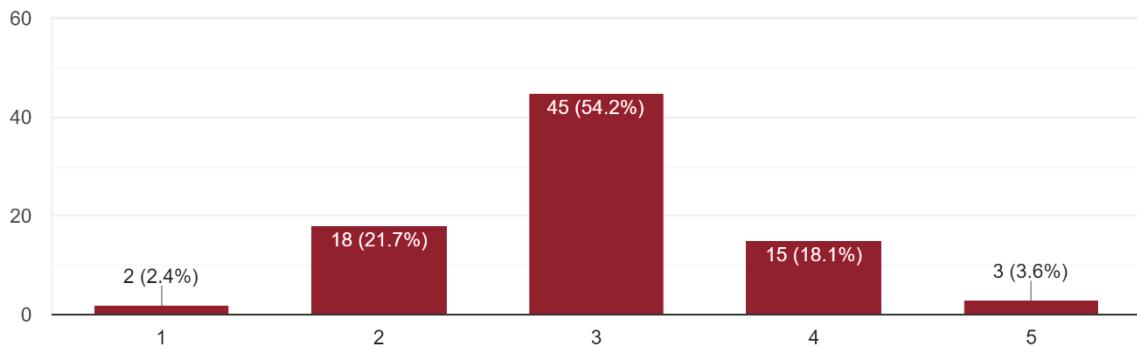

3.5. Generalna ocena kvaliteta pozorišta za decu

Više od polovine ispitanika iz Srbije je 3, dok skoro 25% dalo niže, nezadovoljavajuće ocene.

Ocenite generalni kvalitet predstava za decu u Vašem okruženju.

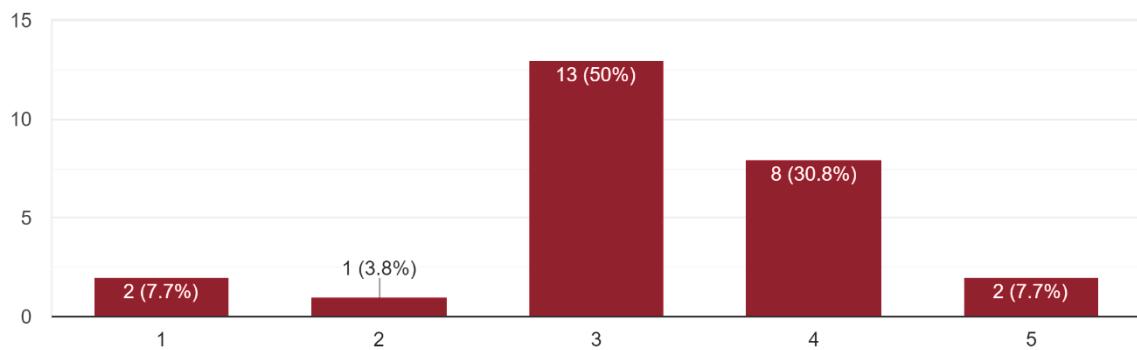
83 responses

Slično ocenjuje i 50% ispitanika iz Bosne i Hercegovine, pri čemu 38% ispitanika kvalitet ocenjuje visokim ocenama.

Ocijenite generalni kvalitet predstava za djecu u Vašem okruženju.

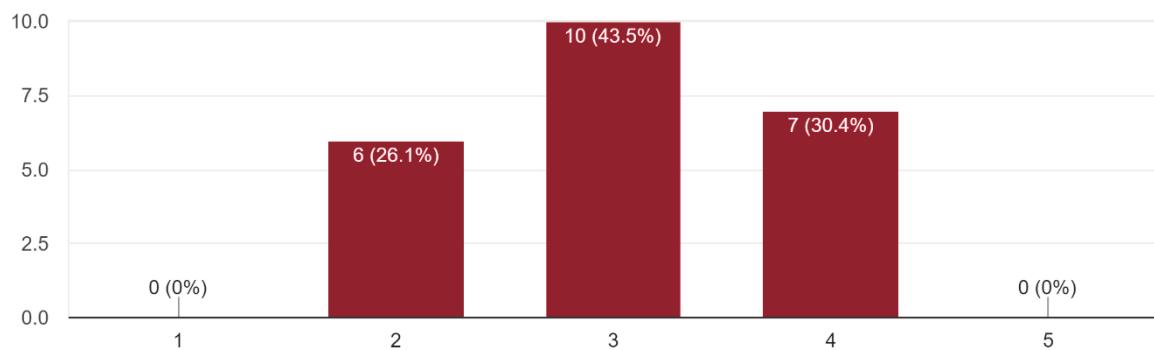
26 responses

Ispitanici iz Crne Gore daju nešto ujednačenije ocene, te nešto manje od polovine daje ocenu 3, dok 30% ocenjuje višom ocenom.

Ocijenite generalni kvalitet predstava za djecu u Vašem okruženju.

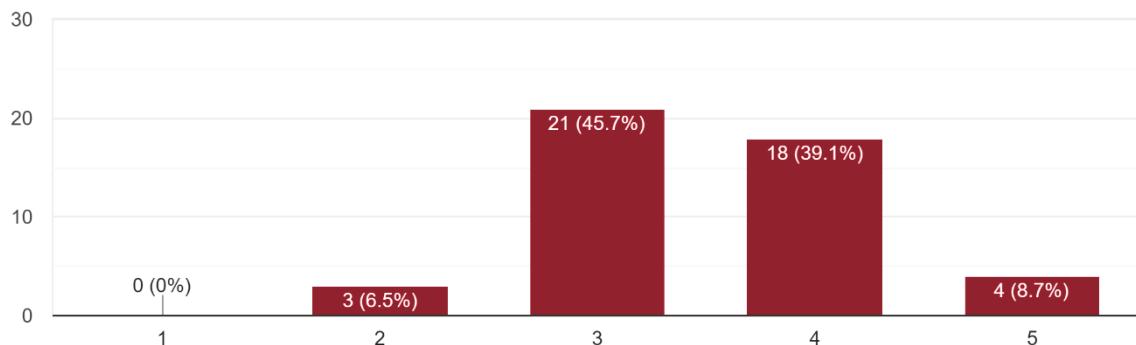
23 responses

U Hrvatskoj, svega 6,5% ispitanika daje nisku ocenu, dok 47% ispitanika daje visoke ocene.

Ocijenite generalnu kvalitetu predstava za djecu u Vašem okruženju.

46 responses

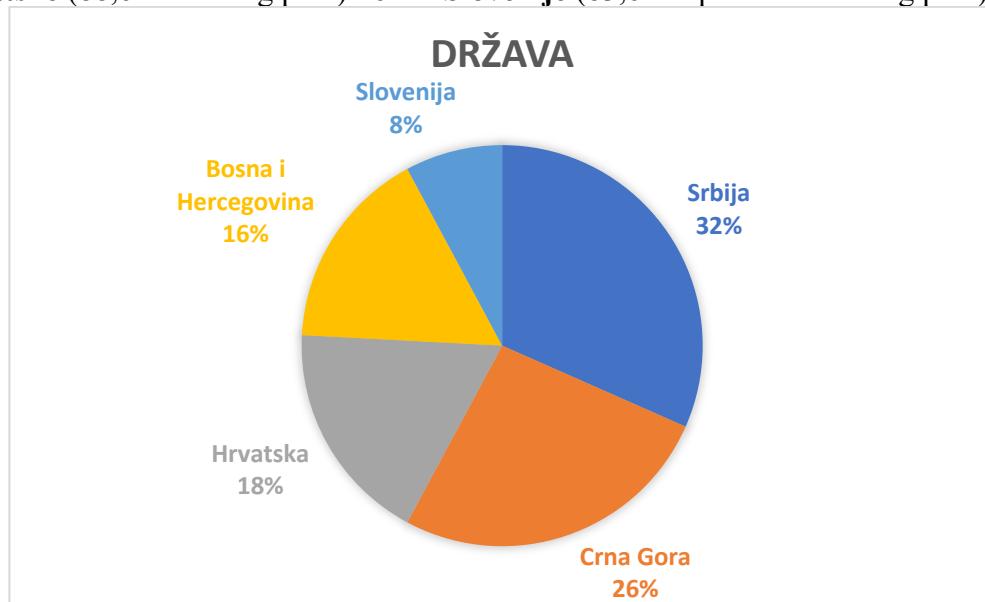
U Sloveniji je kvalitet predstava za decu najbolje ocenjen. Dve trećine ispitanika daje ocenu 4, dok skoro 10% ispitanika bira čak i višu ocenu.

4. Opis uzorka - publika

4.1. Demografske karakteristike

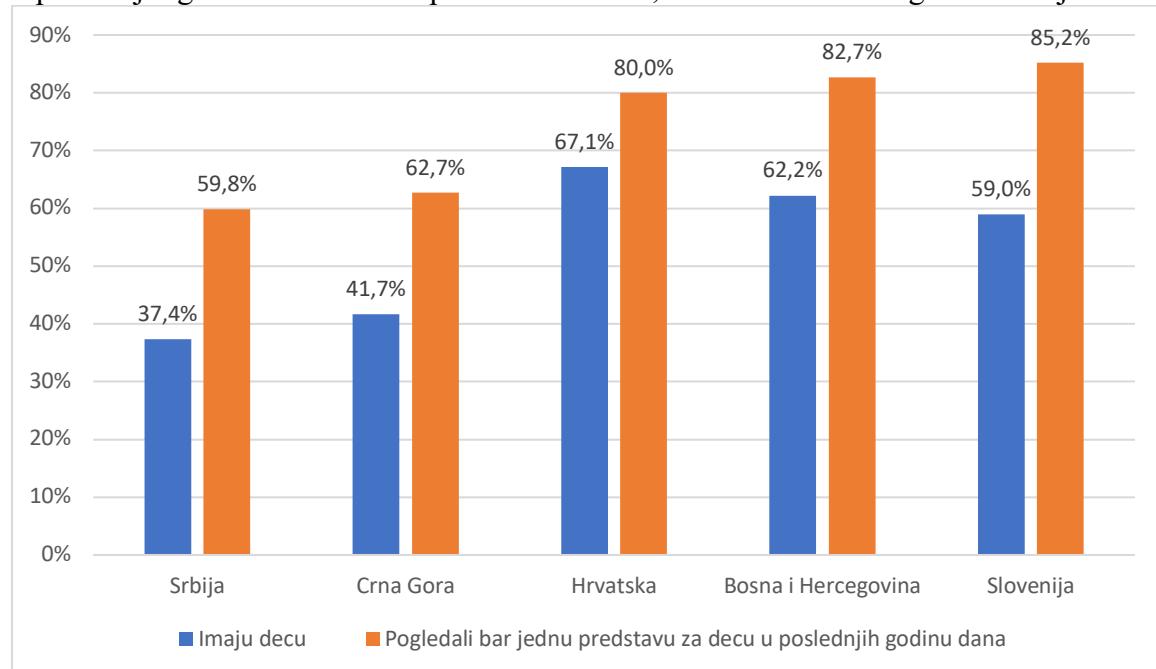
Država

Podaci su prikupljeni istovremeno u 5 država. Ukupno **678 ispitanika iz opšte populacije** je učestvovalo u anketi, i to: **246 ispitanika iz Srbije** (67,1% ženskog pola), **127 iz Bosne i Hercegovine** (62,2% ženskog pola), **204 iz Crne Gore** (76,5% ženskog pola), **140 iz Hrvatske** (88,6% ženskog pola) i **61 iz Slovenije** (83,6% ispitanika ženskog pola).

Broj pogledanih predstava za decu

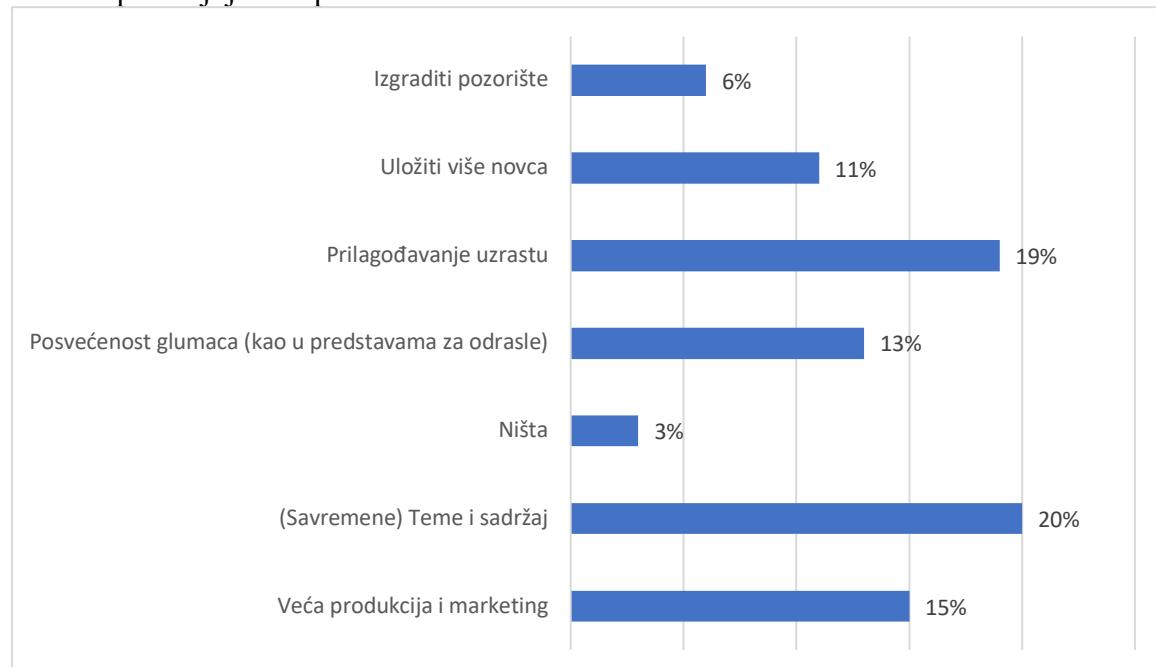
Prema rezultatima dobijenim iz svih država, značajno veći broj ispitanika navodi da je u poslednjih godinu dana bio na predstavi za decu, nezavisno od toga da li imaju decu.

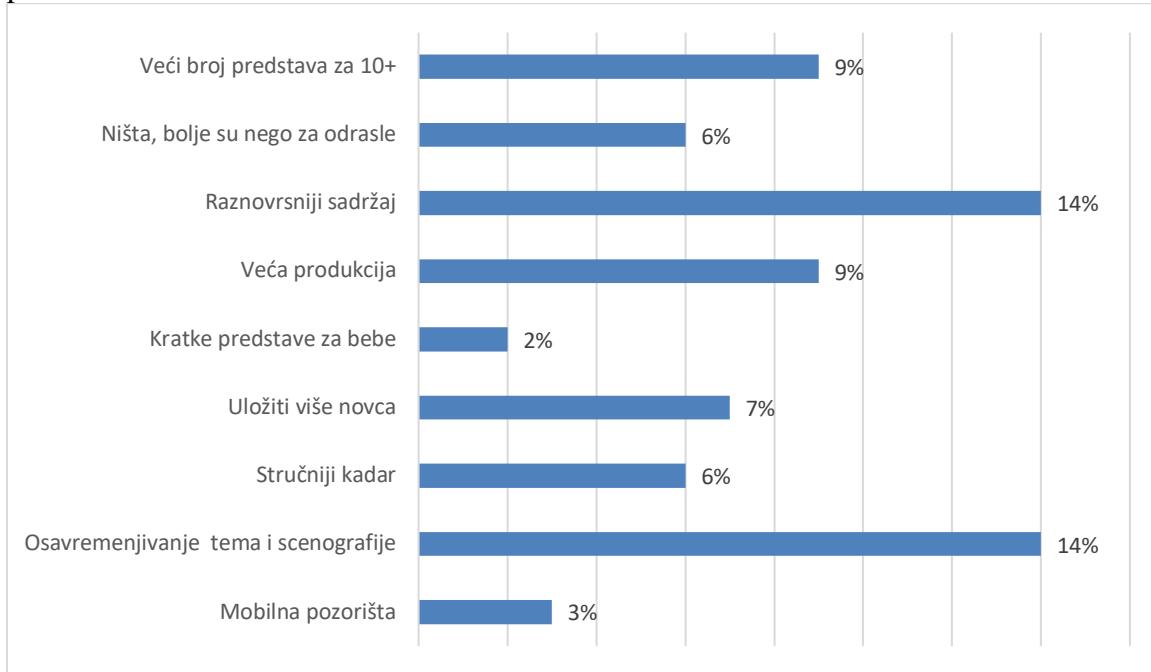
Rezultati su, takođe pokazali, da su ispitanici iz Srbije, kao i ispitanici iz Crne Gore, u poslednjih godinu dana, u proseku, pogledali 5 predstava za decu, ispitanici u BiH, u proseku, 3 predstave za decu, ispitanici iz Hrvatske 8 predstava za decu, dok su u Sloveniji, u proseku, pogledali 6 predstava za decu.

4.2. Polja za razvoj i unapređivanje u oblasti pozorišta za decu

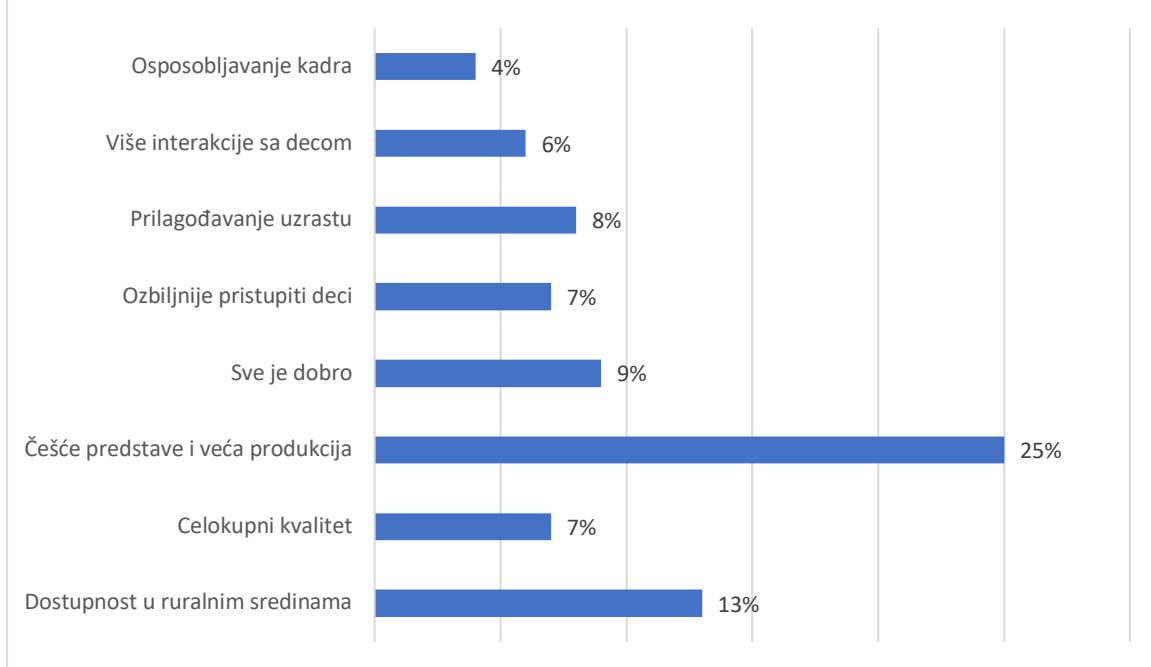
Ispitanici iz Srbije najčešće navode da je neophodno osavremeniti teme i sadržaj predstava, kao i da je neophodno da se predstave prilagode uzrastu i potrebama dece, te da se deca ne potcenjuju kao publika.

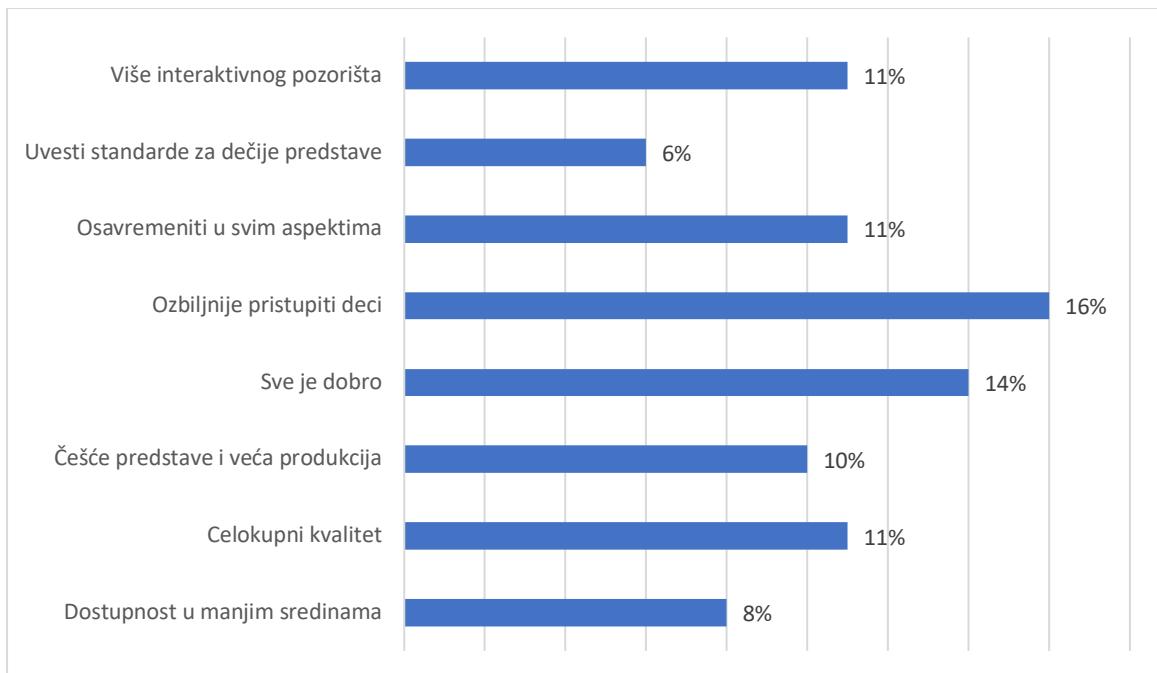
Ispitanici iz Bosne i Hercegovine navode kao glavno polje za razvoj rad na osavremenjivanju tema, kostima i scenografije, kao i raznovrsniji sadržaj („manje Pinokija i Male sirene“). Ipak, 6% ispitanika navodi da su predstave za decu čak i kvalitetnije od predstava za odrasle.

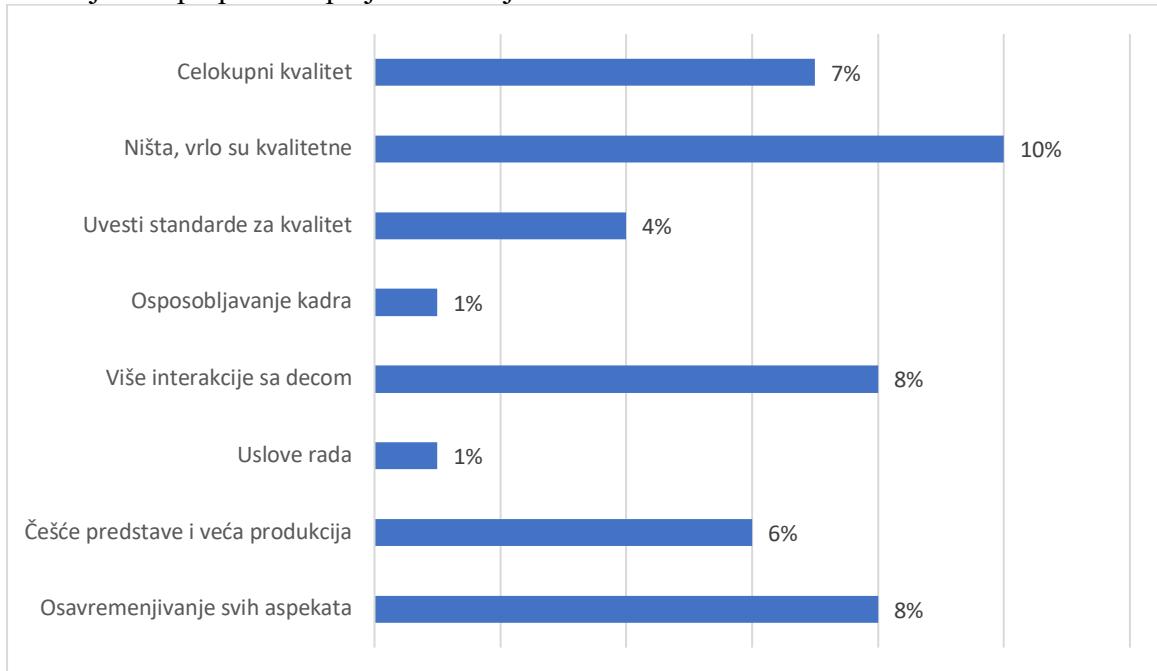
Ispitanici iz Crne Gore navode da je najvažnije povećati broj predstava i igranja, kao i učiniti ih dostupnijim za udaljene sredine, a čak 9% navodi da ne treba ništa menjati i da je pozorište za decu bolje od pozorišta za odrasle.

Ispitanici iz Hrvatske su najzadovoljniji trenutnim stanjem, dok najčešće navode da je potrebno ozbiljnije pristupiti deci kao publici.

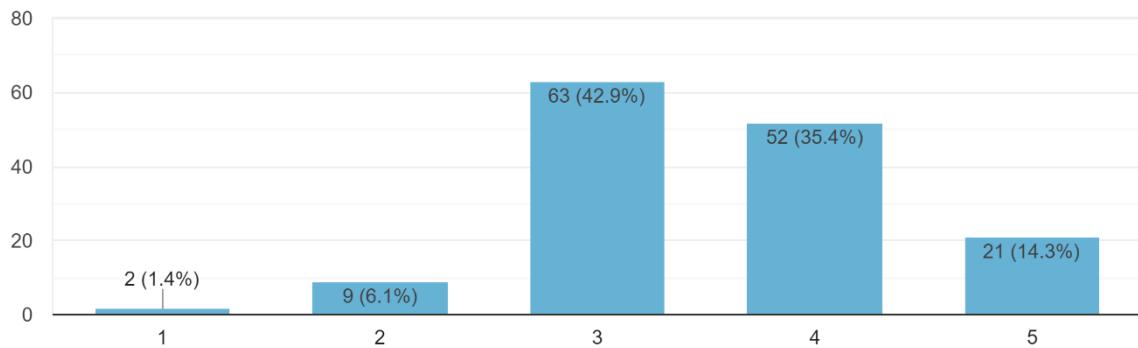
Prema odgovorima ispitanika iz Slovenije, najzastupljeniji odgovor je da ne treba ništa menjati, dok se osavremenjivanje svih aspekata predstave, kao i veća interaktivnost javljaju kao najčešće prepoznata polja za razvoj.

4.3. Generalna ocena kvaliteta pozorišta za decu

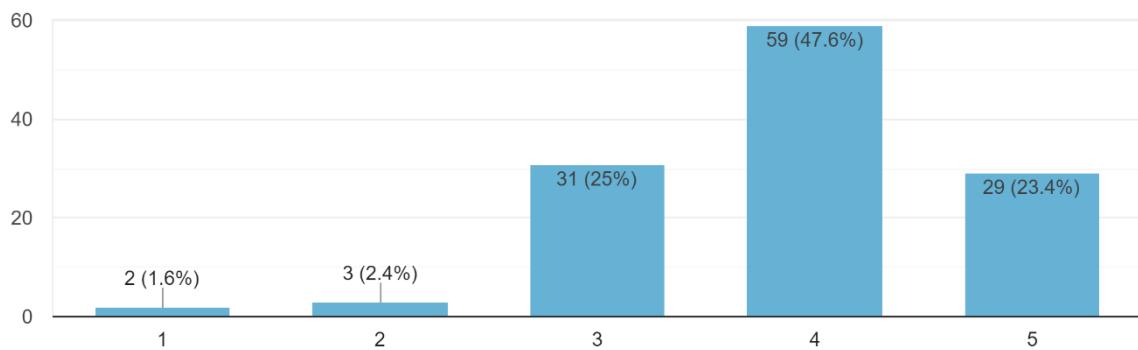
Ispitanici iz Srbije dali su prosečnu ocenu 3,5, dok je više od trećine ocenilo visokim ocenama.

Na osnovu predstava koje ste pogledali do sada, ocenite generalni kvalitet pozorišta za decu:
147 responses

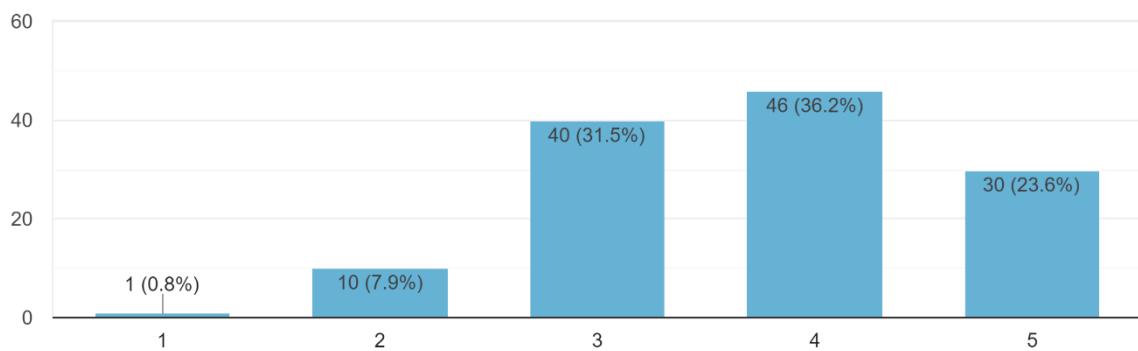
Prosečna ocena kvaliteta na osnovu odgovora ispitanika iz Bosne i Hercegovine iznosi 3,8, pri čemu dve trećine ispitanika kvalitet ocenjuje visokim ocenama.

Na osnovu predstava koje ste pogledali do sada, ocijenite generalni kvalitet pozorišta za decu:
124 responses

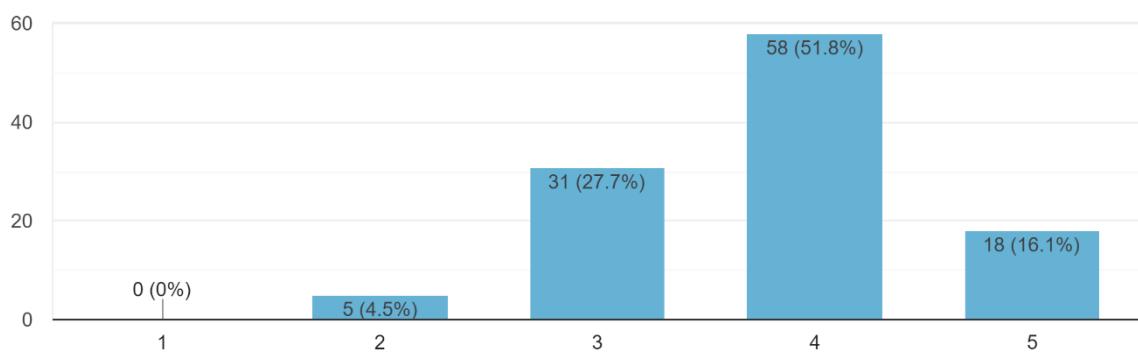
Ispitanici iz Crne Gore daju prosečnu ocenu 3,7, a nešto više od polovine ocenjuje kvalitet visokim ocenama.

Na osnovu predstava koje ste pogledali do sada, ocijenite generalni kvalitet pozorišta za djecu:
127 responses

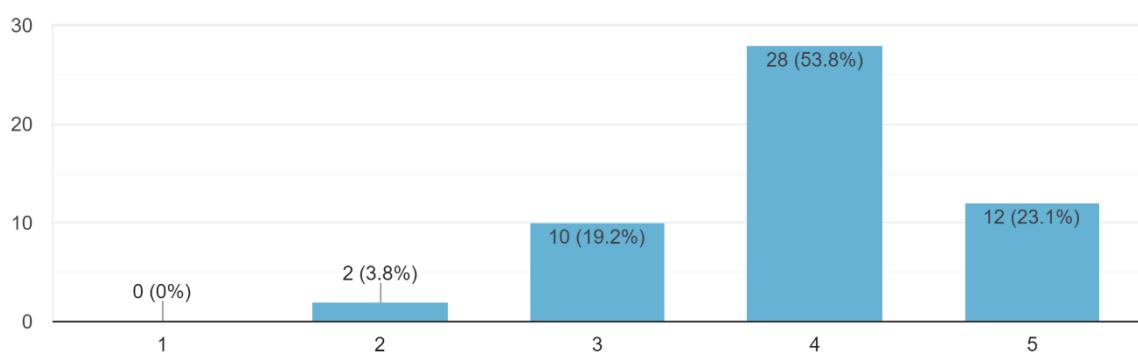
U Hrvatskoj, prosečna ocena je 3,8, dok svega 4,5% ispitanika daje niske ocene.

Na osnovi predstava koje ste pogledali dosad ocijenite generalnu kvalitetu kazališta za djecu:
112 responses

U Sloveniji je kvalitet predstava za decu najbolje ocjenjen, prosečnom ocenom 3,9. Više od dve trećine ispitanika daje vrlo visoke ocene.

Na podlagi do sedaj gledanih predstav ocijenite splošno kakovost gledališča za otroke:
52 responses

Festival ekološkog pozorišta za decu i mlade, FEP (Srbija / Bačka palanka)
Dramski studio Pražan Prostor (Crna Gora / Podgorica)
Odprt predali (Slovenija / Kranj)
Lutkarska organizacija koju fakat trebamo, LOFT (Hrvatska / Zagreb)

Stručno lice odgovorno za sprovodenje ankete:

dr Jelena Sokić